



МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ТА ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ

У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТА ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ



ІНТЕГРАЦІЯ



КОМПЕТЕНТНІСТЬ



РОЗВИТОК

*III Міжнародна
науково-практична конференція
29 квітня 2026 року, Чернігів – 2026*



**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРОСЛИХ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
(КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ)
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
MILITARY CENTER OF SPORT TRAINING
RTU LIERAJA ACADEMY, LATVIA
UNIwersytet Pomorski w Słupsku, SŁUPSK, POLSKA
WROCLAWSKI UNIwersytet, WROCLAW, POLSKA
OSTFALIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, WOLFSBURG, GERMANY**

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ТА ПЕДАГОГІЧНА
МАЙСТЕРНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПЕРСОНАЛУ**

**INTERDISCIPLINARY APPROACHES AND PEDAGOGICAL
SKILLS IN THE TRAINING OF HIGHER EDUCATION
STUDENTS AND STAFF DEVELOPMENT**

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції

29 квітня 2026 року

Чернігів

Савченко О. В., Безугла Ю. С., Михайліченко А. С. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЛЯ РОБОТИ З НАСЕЛЕННЯМ	113
Середюк А. А, Демченко І. І. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ОСОБАМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	118
Сірук В. А., Демченко І. І. ЕРГОТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ МОЛОДІ З ІНВАЛІДНІСТЮ	122
Тельна О. А. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	126
Хмара А. О., Іващенко М. М., Ратнакар Ю. В. ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН	131
Чаборик Т. Я., Демченко І. І. ЛЯЛЬКОТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ	134
Шевченко В.М., Цитовська Беата СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД	138
Шевчук О. С., Демченко І. І. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ПІДЛІТКІВ У КРИЗОВИХ УМОВАХ	143
<i>СЕКЦІЯ 2. ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	
Бабій І. В. МОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ У РОЗРІЗІ ПРАВОПИСНИХ ЗМІН	149
Барахтян М. М. КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ПРОФЕСІЙНО- ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	151
Бевзюк М. С. ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: КОМПЕТЕНТНІСТІСНИЙ, ЕТИКО- ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ ВИМІРИ	155

Бабій І. В.,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри українознавства та міжкультурної комунікації,

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

м. Львів, Україна

МОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ У РОЗРІЗІ ПРАВОПИСНИХ ЗМІН

Мовна компетентність є невід'ємною частиною професійної компетентності викладача ЗВО. Саме мовлення викладачів є еталонним для здобувачів й впливає на формування у них мовленнєвих навичок, а саме: навичок правильної вимови, наголошення слів, уживання нормативних граматичних форм та синтаксичних конструкцій. О. Семенов визначає мовну компетенцію як результат опанування мовної системи за рівнями фонетики, морфології, синтаксису, стилістики тексту [1, с. 183], що дає змогу виокремити у межах мовної компетентності орфоепічну, акцентуаційну, лексичну, граматичну, орфографічну (правописну) компетентності.

22 травня 2019 року Кабінет Міністрів України схвалив нову редакцію Українського правопису, відтак з 3 червня 2019 року правопис набув чинності. 1 березня 2026 р було затверджено український правопис як офіційний стандарт державної мови, що фактично робить правопис мовною Конституцією держави. Це, своєю чергою, зобов'язує усіх учасників освітнього процесу дотримуватись установлених мовних норм як в усному, так і письмовому мовленні в усіх сферах державного та суспільного життя

Засвоєння нових правил орфографії, а також змін у граматичній системі української мови є необхідним для формування орфографічної компетентності – засвоєння системи правил, що визначають правопис слів відповідно до чинної норми, кодифікованої в українському правописі, та вміння їх застосовувати під час професійної діяльності [2, с. 3]. Однак процес запровадження правописних інновацій пов'язаний із певними труднощами: по-перше, мовцям, передовсім саме викладачам, доводиться переучуватись, зокрема позбуватися набутих

упродовж років правописних навичок та опанувати нові, тоді як студенти уже ознайомились зі змінами у школі; по-друге, на думку багатьох користувачів, правописна реформа 2019 року була недоцільною та не на часі.

Одним із шляхів подолання цих труднощів є поінформованість мовців щодо обґрунтованість цих змін у правописній системі української мови, які становлять лише близько п'яти відсотків від усього переліку норм, а також ознайомлення з українською правописною історією, позаяк апеляції до фактів мовного минулого увиразнює вмотивованість сучасних змін, а відтак сприяє кращому засвоєнню нових орфограм. З-поміж фактів, на які слід звернути увагу виділимо такі: окремі норми не є новими, а частково відновлені із запровадженого у далекому 1929 році Харківського правопису, який був першим соборним академічним правописом українців. Однак уже у 1933 році українська орфографія зазнала нищівного зросійщення, які лише поглиблювали правописні реформи 1946 та 1960 рр. Наслідки цих реформ відчуваємо донині. Отож, збільшення варіативних форм (як-от: *авдиторія/ аудиторія, ефір/етер, рості/радости*), вживання літер *z* і *z* у запозичених словах, зміни у транслітерації російських прізвищ тощо є спробою повернути у нашу правописну та граматичну систему питомі форми. Важливо пам'ятати, що мова – це живий організм, він змінюється і орфографія неодмінно має відбивати ці зміни. Водночас правопис необхідно не тільки спрощувати й уточнювати правила, а й надати повнокровне життя тим елементам української мови, які в часи тоталітаризму з політичних міркувань було несправедливо й примусово відтіснено на другий план або й зовсім заборонено. І це не є війною з мовою, а плеканням її неповторності й багатства. Саме викладачі повинні не лише демонструвати нормативне мовлення під час занять, а й за потреби виправляти помилки у мовленні здобувачів.

Звісно, аби засвоїти нові норми потрібний орфографічний практикум, звіряння з чинним правописом та довідниками; для ілюстративного матеріалу варто використовувати тексти (сучасні інтернет-джерела, офіційні документи,

освітні платформи), які вже застосовують новий правопис, що дає змогу усім учасникам освітнього процесу бачити функціонування нових норм на практиці.

Отже, професійність викладача закладу вищої освіти передбачає високий рівень його мовної компетентності, відтак викладача має знати норми чинного правопису та дотримуватись їх в усному та письмовому мовленні.

Список використаних джерел

1. Семенов О. Семенов О. Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх учителів-словесників. Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квіт. 2014 р., м. Київ: у 2 ч. Ч. 2 / Нац. акад. пед. наук України; редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. І. Ляшенко (заст. голови) та ін. Київ: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. С. 181–187.

2. Хом'як І. Орфографічна компетентність як складник формування мовної особистості. Дивослово. 2010. № 11. С. 2–6.

Барахтян М. М.,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри дизайну образотворчого мистецтва,

Український державний університет імені Михайла Драгоманова,

м. Київ, Україна

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

У зв'язку з реформування системи освіти в Україні за останні десятиліття змінюються і вимоги до викладача закладів вищої освіти. Його професійна діяльність має особливо важливе значення і підпорядкована основній меті – підготовці висококваліфікованих і конкурентоспроможних на ринку праці фахівців, здатних до творчої праці, професійного розвитку, оволодіння інтерактивними технологіями, які б відповідали сучасним суспільним запитам (Національна доктрина). А це в свою чергу вимагає від викладача закладу вищої освіти володіти достатньо високим рівнем професійної компетентності, науковим світоглядом та педагогічною майстерністю.